

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Režim oddělených jmění

Uzavřením manželství vzniká ex lege majetkový režim upravený z. č. [89/2012](#) Sb. (dále jen NOZ), nazvaný společné jmění. Úmyslem zákonodárce je ochrana rodiny a nabytého jmění za trvání manželství zejména s ohledem na potřeby nezletilých dětí. Na druhou stranu však povinný vznik společného jmění omezuje autonomii vůle manželů, neboť vstupují do závazku, jehož obsah si nemohou upravit dle své svobodné vůle. Na rozdíl od předchozí rigidní právní úpravy obsažené v z. č. 40/1964 před novelou č. [91/1998](#) Sb., však stávající právní úprava dospívá k pozvolnému uvolňování. Zákon umožňuje regulovat obsah společného jmění dle vůle manželů, avšak s ohledem na stanovení jistých limitů obsažených v zákoně.

Ustanovení § 717 NOZ vyjmenovává možnosti regulace obsahu společného jmění. Jednou z možností, kterou manželé mohou zvolit, je režim oddělených jmění. Tento režim nebyl v dřívější právní úpravě zakotven. Manželé si mohli zákonný rozsah společného jmění rozšířit, zúžit, či si vyhradit vznik společného jmění ke dni zániku manželství. Třebaže v posledním uvedeném případě nabývali každý samostatně a hospodařili se svým majetkem bez ohledu na druhého manžela, vždy nakonec docházelo k vypořádání, neboť zánikem manželství společné jmění vzniklo a majetek, v té chvíli náležející do společného jmění, se musel vypořádat. Naproti tomu režim odděleného jmění je novinkou, jelikož společné jmění, pomíneme-li speciální režim obvyklého vybavení rodinné domácnosti, nevzniká, a to ani ke dni zániku manželství a není tedy co vypořádávat. Manželé případně budoucí manželé tedy výslovně vylučují vznik společné jmění, resp. dochází k zániku společného jmění z vůle subjektů právního vztahu a nikoli z objektivně nastalé právní skutečnosti (např. smrt, rozvod).

Jak jsem již nastínila a jak vyplývá ze samotného názvu, režim oddělených jmění ponechává manželům volnost ohledně nakládání s majetkem a hospodaření s ním, neboť oba manželé i po uzavření manželství nabývají aktiva i pasiva do svého výlučného vlastnictví a hospodaří s ním jako výluční vlastníci. Manžel při nakládání se svým majetkem není omezen udělením souhlasu druhého manžela. Zvolí-li si tento režim již snoubenci, tak svým souhlasným prohlášením, jímž vstoupí do manželství, nevznikne společné jmění a pro novomanžele se nic nemění, nadále nabývají majetek odděleně jako před manželstvím. Došlo-li by však ke změně již založeného společného jmění, musí být majetek náležející do tohoto společného jmění vypořádán.

Režim oddělených jmění je upraven v NOZ pouze dvěma ustanoveními, která vyjadřují základní podstatu tohoto režimu. Ustanovení § 729 NOZ zakotvuje myšlenku dvou oddělených výlučných majetků v manželství, s nimiž nemohou manželé navzájem disponovat. Rigidně stanovená povinnost ex lege vzniku manželského majetkového práva vedla postupem času k ústupu zakládání rodin v manželství a tento institut byl tak oslaben. Přespráliš velká snaha zákonodárce ochránit jmění v rodině vedla paradoxně k ohrožení tohoto jmění, neboť třetí osoby měly možnost uspokojit se z celého majetku náležejícího do společného jmění. Zákonodárce se tedy rozhodl inspirovat zahraničními právními úpravami, např. úpravou obsaženou v zákoně ze dne 25. února 1964, o právu rodinném, Dz.U. 1964 Nr 9 poz.59 Polské republiky. Zde je režim oddělených jmění definován v čl. 51[1], a to stejným způsobem jako v našem ustanovení § 729 NOZ.

V režimu oddělených jmění nabývá manžel majetek zcela samostatně, výlučně do svého vlastnictví. Druhý z manželů si nemůže nárokovat ani část jeho majetku. Každý z manželů i hospodaří výlučně se

svým majetkem a odpovídá za dluhy jím způsobené.

Zdá se tedy, že režim oddělených jmění může zcela vyloučit vznik společného jmění manželů. Výjimkou však zůstává speciální režim ohledně obvyklého vybavení rodinné domácnosti, které bez ohledu na to, kdo předměty zakoupil, musí sloužit k uspokojení potřeb rodiny jako celku, zejména nezletilých dětí. S obvyklým vybavením rodinné domácnosti si tedy ani manželé mající režim oddělených jmění nebudou moci nakládat dle libosti, ale pouze s ohledem na rodinu a nezletilé děti.

Vzhledem k autonomii vůle manželů může dojít opět vzájemnou dohodou následně ke vzniku či obnově společného jmění. Zrušením dohody o oddělených jmění by došlo ke vzniku společného jmění v zákonném režimu, uzavřením nové dohody by mohlo dojít ke vzniku společného jmění v rozšířeném režimu či zúženém, případně nemusí dojít ke vzniku ihned, ale mohou si manželé vyhradit vznik společného jmění ke dni zániku manželství. Majetek nabytý v mezidobí účinnosti režimu společného jmění by však náležel stále výlučně pouze jednomu z manželů, pokud by novou dohodou nedošlo k zahrnutí i tohoto majetku do společného jmění. Avšak jakékoli ujednání mezi manželi je zásadně účinné pouze mezi manželi, jestliže k němu nepřistoupí jiná právní skutečnost.

Je nutné odlišit projevy účinků oddělených jmění vůči třetím osobám, neboť samotným uzavřením manželství a projevením shodné vůle ohledně zvolení režimu oddělených jmění, nastávají účinky pouze mezi manželi, tudíž není možné se na zvolený režim odvolávat v případě uplatnění práva třetí osoby, resp. věřitele druhého manžela. Pro zajištění ochrany nedlužícího manžela je nutné, aby byl zvolený režim účinný vůči dalším osobám. S ohledem na ustanovení § 721 a zavedení veřejného Seznamu listin o manželském majetkovém právu vedeným Notářskou komorou České republiky je vhodné, aby dohoda o volbě režimu oddělených jmění byla do tohoto veřejného seznamu zanesena.

Mgr. Kamila Tajovská

e-mail: ak.tajovska@email.cz

[1] ČL. 51 z. ze dne 25. února 1964, o právu rodinném , Dz. U. 1964, poz. 59: „V případě vzniku smluvního režimu oddělených jmění, majetek jednoho z manželů zůstává v jeho výlučném vlastnictví, ať jej získal před uzavřením smluvního režimu, či později.“

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)

- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)